

افغانستان اسلامي امارت

لوروزده کړو وزارت

غزني پوهنتون

اقتصاد پوهنځی

بې او مالي نظام ځانګړتیاوې

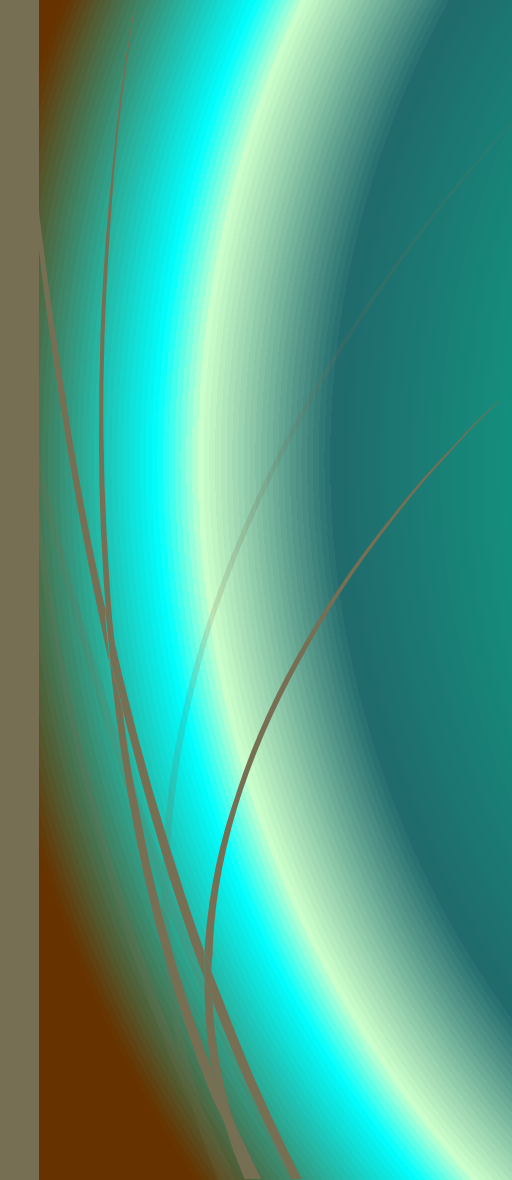
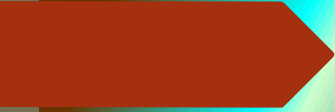
(ند)

احمد، عبید الله، منیب الرحمن، وحدت الله، عبد الحليم او زاهد الله

محمد، سيف الله او منصور احمد

Ketabton.com

الله محمد

پیلیزه

1

❖ اسلامي اقتصادي او مالي نظام په رښتینو انساني ارزښتنو ولاړ دی چې له نورو نظامونه سره مختلف تفاوتونه لري چې داسلامي اقتصادي او مالي نظام ځینې مهمې ځانګړتیاوې په لاندې ډول دي.

۱. د عقیدې سره تړاو

د اسلامي اقتصادي او مالي نظام لومړنۍ ځانګړتیا د توحید (یوپرستي) له عقیدې سره تړاو لري. ځکه عقیده په فوق العاده ډول د انسانانو پر پریکړو، کړو وړو، اخلاقو او اقتصادي راکړو ورکړو باندې خپل اغیز لري.

عقیده

❖ مسلمان په دې باور لری دا چې د شتمنیو په شمول د ټولې نړۍ
رېښتني مالک الله سبحانه و تعالی دی او یواځې او یواځې الله سبحانه
و تعالی د تل لپاره ژوندی او له هغه سبحانه و تعالی څخه پرته هر
څوک او هر څه د دې نړۍ پر مخ فنا کیږي.
نو ځکه د انسانانو اقتصادي او مالي راکړې ورکړې باید د الله تعالی
سبحانه و تعالی دلارښوونو سره سمې تر سره شي تر څو دماډي کټو
سره سره معنوي ارزښتونه هم په پام کې نیول شوي وي.

۲. عبادتي بڻه

څرنگه ڇي د اسلام مبارک سپيڅلي دين د انسان د ژوند ټول اړخونه تر پوښښ لاندې راوستي دي،

هر هغه ژوند، له خلکو سره تعامل، متقابل احترام، اقتصادي راکړې ورکړې او داسې نور ڇي د الله تعالی له احکامو سره تر سره شي عبادت گڼل کيږي او الله تعالی به انشاءالله نوموړي انسان ته په دنيوي ژوند کې رواني اطمینان ورکوي او په آخرت کې به يې جنت ورپه برخه کوي.

❖ نو ٿولي هغه اقتصادي چاري چي د اسلام د سڀځلي دين د لاربنوونوپه رڼا کي تر سره شي، عبادت دي کوم چي د انسان د پيدايښت اصلي موخه ده، چي په هکله يي الله تعاليٰ په قرآن کریم کي داسي فرمايي:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِي (۵۶)

ترجمه: او ما پيري او انسان نه دي پيدا کړي مگر د دي لپاره چي زما عبادت وکړي.

۳. له اخلاقوسره تراو

څرنګه چې د اسلام سپېڅلي دين د انسان د ژوند مکمل نظام تشکيلوي، د سوداګريز چاپيريال په شمول تل د نيکمرغي ټولني د جوړولو کونښن کوي نوځکه انسان ته لارښونه کوي چې خپلي ټولي اقتصادي راکړي ورکړي سل په سلو کې د خيانت، دوکي او درغلي ځخه پاکي تر سره کړي.

❖ که چيري مونږ په خپلو معاملاتوکې د رښتينولي ځخه کار واخلونه تنها چې مونږ به د الله تعالی د اجر حُسنستان شو بلکې پيروي دونه کي به زمونږ د کاروبار په وړاندي وفادار پاتي شي او زمونږ د کاروبار ارزښت به لوړشي بيدون له دي ځخه چې مونږ د مارکيټينګ لوړ لګښتونه ادا کړو.

❖ د بنو اخلاقو د اهميت په هکله د انسانيت ستر لارښود
حضرت محمد (ص) فرمايلي:

په حقيقت کې زه ددې لپاره الله تعالى رايرلي يم چې د
نيکواخلاقو تکميل وکړم.

❖ همدارنگه بل خای يې ويلي دي چې:

ستاسو په کورنيو کې بهترين هغه څوک دي چې د بنو
اخلاقو څښتنان وي.

۵. ذاتي رقابت:

9

اسلامي اقتصادي نظام د ذاتي رقابت پر بنسټ کار کوي، په اسلامي اقتصادي نظام کې ټولې کړنې د اسلامي ارزښتونو په رڼا کې تر سره کيږي.

❖ په اسلامي اقتصادي نظام کې ټولې کړنې په داسې ډول تر سره کيږي چې هم مادي کټه ولري او هم معنوي کټه ولري، چې ددغه کړنې په بدله کې الله تعالی هم په دنيا کې د هغې بدله ورکوي او هم په آخرت کې .

❖ د اسلام سپيڅلي دين انسان ته لارښوونه کوي چې تل خپل معاملات په غوره ډول تر سره کړي او يواځې د خپل ځان سوچ ونه کړي بلکې د ټولني د بنيکنې لپاره کار وکړي .

❖ دلته انسان يوازې خپلې کټې په نظر کې نه نيسي بلکې د ټولني کټو ته هم پاملرنه کوي.

۵. متوازن ثبات او اقتصادي وده

اسلامي اقتصادي او مالي نظام د ثابتو او محکمو اصولو پر بنسټ کار کوي، هغه اصول چې د وخت او ځای په بدلیدو سره بدلون نه مومي. خو د نوموړو اصولو د تطبیق او تعميل بڼه د وخت او ځای په بدلیدو سره د انسان له نوو غوښتنو سره سم بدلون موندلی شي.

❖ داسلامي اقتصادي او مالي نظام
هغه اصول چي د وخت او حاي په
بدليدو سره بدلون نه مومي په
لاندې ډول دي:

۱. د شتمنيو او اقتصادي زيرمو
رېښتيني څښتن الله تعالي دي او انسان
يو ازي د حُمکي پر مخ د خلافت دنده
تر سره کوي.

۲. په اسلامي ټولنه کې هر څوک حق لري چې خپلې بنيادي اقتصادي اړتياوې تر لاسه کړي.
۳. د مسلمانانو د اقتصادي نظام بنسټ ټولنيز عدالت او بښيگنه ده.
۴. انفرادي څښتنوب ته درناوي:
۵. ټول انسانان بايد د ځمکې په اقتصادي پرمختگ او پراختياکې خپله دنده تر سره کړي.
۶. د توکيو او خدمتونو په استعمال کې له تعادل څخه کار اخيستل.

۶. د مادي او معنوي اړتياوو ترمنځ توازن

❖ د انسان په لاس جوړ اقتصادي (پانگه بيز او ټولنيز) ماډل تر ډیره په مادي گټوڅرخيري،

په داسې حال کې چې اسلامي اقتصادي او مالي نظام دواړه مادي او معنوي (د انسان د جوړښت دوه مهم عنصرونه) په پام کې نيسي او هڅه کوي چې د دواړو ترمنځ په داسې ډول توازن وساتي چې د انسان لپاره پوره خوښ او مطمئن ژوند تضمین کړي.

❖ هغه اقتصادي هڅې چې د انسان مادي او معنوي اړتياوې په پام کې ونه نيسي انسان ته خوښي نه شي ورکولای او همدا دلیل دي چې چې نن سبا ډیر خلک (سره له دې چې ټولې مادي آسانتياوې په واک کې لري) له ناخښ ژوند څخه سر ټکوي.

❖ له بلي خوا يوازي عامه کټو ته پام کول د
افرادو د اقتصادي نوښتونو او لا ډيرو هڅو
روحيه کمزوري کوي حکه چې په اقتصادي
خوځښتونو کې مناسبه ونډه نه اخلي چې په
پايله کې د طبيعي زيرمو ځخه نا مناسبه کټه او
پځ اقتصادي پرمختگ منح ته راځي.

❖ مونږ بايد دواړو (شخصي او عامه) گټو ته په پام کې نيولو داسې يوه متوازن اقتصادي پرمختگ ته لاره هواره کړو چېرته چې د ټولني ټول افراد خپل پوره وس کوي چې په اقتصادي پرمختگ کې خپله لازمه ونډه واخلي.

❖ په ورته ډول په اقتصادي اسلامي نظام کې بې وزله د شتمنو پوره ملاتړ له ځان سره لري ځکه په اسلامي نظام کې شتمن د بې وزلو په وړاندې اسلامي مسؤليت لري.

❖ که چېرته د شخصي او عامه گټو ترمنځ داسې ټکر راشي چې پخپلې بې ممکن نه وي، اسلامي اقتصادي نظام عامه گټو ته لومړيتوب ورکوي او افراد هڅوي چې د عامه گټو په وړاندې قرباني ورکړي.

مأخذ

16

صديق. محمد صديق، (۱۳۹۶ هـ ش). د اسلامي اقتصاد او بانکوالي لنډه پېژندنه

پای

Ppby :Hasibullah "Amini"

لَهُ تَوَجُّبٍ حُكْمُهُ مَوْزُونِي مَنَنْتَهُ

Ppby :Hasibullah "Amini"

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**